

Секція II

СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ЩОДО КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Акімов Олександр Олексійович

*начальник відділу правового забезпечення НСПП,
к.держ.упр., доцент*

Акімова Людмила Миколаївна

*доцент кафедри фінансів та економіки природокористування
НУВГП к.е.н, доцент*

СВІТОВИЙ ДОСВІД КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Європейська інтеграція як демократична відповідь на виклик глобалізаційної доби посилює активізацію діалогу суспільства і влади, парламентів та структур громадянського суспільства. Платформою такого діалогу в країнах Європи є організаційно-правова спроможність інститутів громадянського суспільства до артикуляції соціальних інтересів, їх просування та захисту. При цьому успіх діалогу в окремих країнах безпосередньо залежить від спільних дій органів державної влади й об'єднань громадян та їх готовності до співробітництва. Тим більше, що громадські об'єднання здійснюють реальний вплив на державну політику та привносять плюралістичні і демократичні ідеї, уособлюючи весь спектр думок, що генеруються у громадянському суспільстві.

Світовий досвід свідчить, що стабільність і розвиток держави, яка спирається на засади демократії, неможливі без організації дієвого діалогу між державними органами, та організаціями громадянського суспільства й окремими громадянами. Державне управління не може існувати без комунікації, як форми взаємодії різноманітних суб'єктів і об'єктів управління, оскільки демократичний режим потребує погодження позицій у постійному діалозі між владою і громадськістю. Комунікації інформують населення і владні

структури та інститути громадянського суспільства, дозволяють видавати накази, ухвалювати законодавчі акти, переконувати людей. Термін «комунікація» у державному управлінні визначається як рух інформації, інструмент діалогу між учасниками управлінського процесу, складова процесу взаємодії влади і громадянського суспільства.

На сьогодні у вітчизняній науці існує певна проблема, яка полягає в тому, що громадська думка недостатньо врахована й недостатньо вивчається органами публічної влади. Слід підкреслити, що державно-управлінські рішення не завжди відповідають проблемам та задоволенню очікувань. Нерідко громадяни намагаються впливати на процес державного управління, але більшість таких спроб є невдалими. Під впливом досить негативного стереотипу складається оцінка громадянами України діяльності органів публічної влади. Від якості управлінських рішень, що приймають державні службовці, часто залежить не тільки ефективність і результативність відповідної державної політики, але й рівень життя населення, здоров'я і добробут громадян. Сучасні системні підходи в організації державного управління особливу роль відводять інформаційно-комунікаційним аспектам. Вважається, що для побудови моделі державного управління є вагомою концепція систем з інформаційним зворотним зв'язком. Цей підхід демонструє динаміку перетворення інформації на рішення, які, у свою чергу, стають діями. Необхідно приділяти більше уваги їхнім взаємозв'язкам, а не окремим частинам як таким. У такому розумінні комунікація, вірогідно, розглядається як засіб, за допомогою якого в єдине ціле об'єднується організаційна діяльність, модифікується поведінка, здійснюються зміни, інформація набуває ефективності, реалізуються цілі.

Як приклад, сьогодні майже всі органи державної влади Фінляндії мають власні веб-сайти та пропонують ряд он-лайн послуг: громадяни можуть шукати та отримувати інформацію, надсилати запити, брати участь у голосуванні, подавати заяви та більше взаємодіяти з посадовими особами. Політика відкритості та можливість електронного доступу до публічної інформації є основною причиною низької корупції у Фінляндії, факти корупційних діянь у країні трапляються скоріше як винятки, ніж як закономірність. Положення, які стосуються прозорості (Конституція і Закон «Про відкритість діяльності уряду»), використовуються на всіх рівнях державної адміністрації. Ними проголошується право доступу до всіх державних документів як основне право громадянина, у свою чергу, органи державної влади зобов'язуються превентивно

забезпечувати інформацією громадськість [1]. США мають власну історію доступу до державних документів, документів судів та законодавчих матеріалів: з 1936 р. друкується Федеральний реєстр, у 1946 р. Конгресом прийнято Закон «Про адміністративні процедури», згідно з яким вимагається: друкувати інформацію про структуру, повноваження та процедури; забезпечувати доступ до всіх постанов, що стосуються винесення рішень; надавати доступ до всіх рішень.

Передбачено 10 категорій дискреційних виключень та близько 140 різних законів, які дозволяють не надавати інформацію. Однак громадяни мають право вимагати розсекречення інформації через суд. Державні службовці зобов'язані надавати аргументовану відповідь у встановлений термін та нести відповідальність за невиконання цієї вимоги, що є додатковою гарантією для реалізації права на доступ до інформації. Свобода доступу до інформації в США досягається шляхом друкування документів у бюлетені «Federal Register», а також надання громадянам права ознайомлюватись із документами та копіювати їх. Державна установа федерального рівня не тільки має надавати громадськості власні документи, а й створювати умови для їх швидкого пошуку шляхом постійного видання покажчиків, на відповідь на запит встановлені жорсткі терміни. Причини запиту на отримання інформації пояснювати не потрібно. Скарги на відмову держоргану надати інформацію розглядаються в суді в першочерговому порядку та, як правило, на користь громадянина. У 1996 р. прийнято закон «Про свободу електронної інформації», яким було внесено поправки в Основний закон. Зокрема, вимагається, щоб державні відомства створювали «електронні читальні» та забезпечували доступ до інформації в електронному вигляді, яка має бути оприлюднена разом з іншими запитуваними документами [1].

Американський дослідник Г. Райт виділяє такі комунікативні компоненти: процес реагування на інтереси різноманітних груп; процес розуміння інформації, укладеної в законодавчих актах, їхнє трактування і створення правил, каналів упровадження даних законів; створення внутрішніх інформаційних потоків; акцент на вивченні поведінки людей, а не управлінських структур і умов праці; підхід до комунікативної діяльності як до потреби в особистісних і міжособистісних взаєминах, що існують поза формальними, бюрократичними відносинами: спілкування, ствердження самоповаги й особистісної цілісності індивіда; процес зв'язків з численними окремими групами й окремими індивідами у забезпеченні громадянських послуг; взаємини індивіда й

організації із широкими масами та співвідношення з цілями суспільства [2, с. 8-11].

Завданнями комунікації в державному управлінні є забезпечення підтримки суспільством дій влади, що досягається підвищенням рівня довіри громадян до державних інституцій; реалізація єдиної державної комунікативної політики шляхом створення системи впливу на громадську думку; формування та підтримка ефективного зворотного зв'язку із громадянами для моніторингу ситуації й оцінювання результатів своєї роботи; налагодження співпраці із засобами масової інформації задля забезпечення інформування громадськості про здійснювану політику, створення й підтримки позитивного іміджу влади [3]. Аналізуючи стан правового врегулювання налагодження комунікації між органами державної влади і громадськістю можна прийти до висновку, що сучасний стан комунікації не повною мірою відповідає рівню розвитку українського суспільства та світовим тенденціям. Механізми державного управління відображають взаємозв'язок явищ, дій і заходів, результатом яких є узгодження інтересів, визначення цілей, розробка рішень та їх реалізація за допомогою ресурсів держави (влада, апарат, засоби та методи управління) [3, с. 375].

В українській системі взаємодії органів державної влади та громадськості можна виділити дві інформаційно-комунікативні системи: внутрішню (комунікації, що забезпечують взаємодію суб'єктів різних рівнів управління, підрозділів, посадовців шляхом налагодження комунікаційних каналів в процесі особливих контактів, обміну документацією, функціонування електронних засобів зв'язку і т.п. [4] і зовнішню (комунікації з органами влади різного рівня, які знаходяться в системі підпорядкування один одному, наприклад, для районних держадміністрацій – обласні держадміністрації, для облдержадміністрацій – виконавчі органи центрального рівня, а також різні групи громадськості).

Отже, можна стверджувати, що до комунікативної діяльності органів державної влади відносяться три блоки завдань: – забезпечення інформаційного обслуговування органів державної влади і органів місцевого самоврядування; – налагодження комунікації з «внутрішніми клієнтами» – державними службовцями та посадовцями місцевого самоврядування; – забезпечення комунікативної взаємодії із «зовнішніми клієнтами» – громадянами (населенням й інституціональними структурами громадянського суспільства).

Таким чином, можемо сформулювати основні механізми взаємодії органів державної влади та громадськості, до яких

можна віднести наступні: інформування громадськості (одностороння взаємодія), інтерактивна взаємодія (двостороння взаємодія), зворотна взаємодія. Узагальнюючи вищезазначене робимо висновок, що забезпечення принципів прозорості та відкритості органів державної влади в реалізації публічної політики є важливою запорукою демократизації суспільства й держави. Саме прозорість та відкритість органів державної влади в реалізації публічної політики, її здатність, спроможність і готовність до діалогу з різними суспільними силами значним чином визначають внутрішньополітичну ситуацію і впливають на процеси консолідації суспільства.

Список використаних джерел.

1. Бониссар Д. «Privacy International». Свобода информации в мире. - 2006 [Электронный ресурс] / Д. Бониссар. - Режим доступа : <http://www.privacyinternational.org/foi/survey>.
2. Райт Г. Державне управління / Г. Райт ; [пер. з англ.]. - К. : Основи, 1994. - 191 с.
3. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. - К. : НАДУ, 2011. Т. 2 : Методологія державного управління / наук.-ред. колегія : Ю. П. Сурмін (співголова), П. І. Надолішній (співголова) та ін. - 2011. - 692 с.
4. Мельник А. Ф. Менеджмент державних установ і організацій : навч. посіб. / [А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, Н. М. Кривокульська] / За ред. А. Ф. Мельник. - Київ : ВД «Професіонал», 2006 р. - 464 с.

Боровик Інна Станіславівна

*методист кафедри управління проектами
ОРІДУ НАДУ при Президентові України*

ІНОЗЕМНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД НАЛАГОДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ МІЖ ВЛАДОЮ, БІЗНЕСОМ ТА СУСПІЛЬСТВОМ

Останнім часом все частіше спостерігається тенденція розвитку стратегічних комунікацій в Україні, що поширюються абсолютно на всі сфери та активно закріплюється в органах